

Omzendbrief betreffende de registratie van in de aquacultuursector actieve operatoren en de voorwaarden voor toelating/erkenning van de voorzieningen

Referentie	PCCB/S2/781508	Datum	01/12/2011
Huidige versie	1.0	Van toepassing vanaf	Datum publicatie
Trefwoorden	Aquacultuur, registratie, toelating, erkenning, voorwaarden		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Rettigner, Chantal, attaché	Diricks, Herman, directeur-generaal

1. Doel

De bestrijding van de ziekten van aquacultuurdieren steunt hoofdzakelijk op het preventief beletten dat de ziekten zich voordoen.

Operatoren die aquacultuurdieren (vissen, schaaldieren, weekdieren, met inbegrip van dieren voor sierdoeleinden) houden of verhandelen, moeten dus bij het FAVV geregistreerd zijn en hun voorzieningen moeten toegelaten/erkend zijn.

Het koninklijk besluit van 9 november 2009 legt, onder meer, de voorwaarden voor toelating/erkenning van de voorzieningen vast. De operatoren die reeds actief waren kregen vanaf het in werking treden van het besluit 3 maand de tijd om hun situatie in orde te brengen.

Deze omzendbrief heeft als doel een beschrijving te geven van de voorwaarden voor toelating/erkenning van de voorzieningen en van de procedure voor het indienen van een aanvraag om toelating/erkenning. Tevens legt de omzendbrief een uiterste datum vast voor het indienen van een aanvraag om registratie of om toelating/erkenning voor alle reeds actieve operatoren.

2. Toepassingsgebied

De registratie van operatoren die aquacultuurdieren (vissen, schaaldieren, weekdieren, met inbegrip van dieren voor sierdoeleinden) houden of verhandelen en de toelating/erkenning van de voorzieningen waar de aquacultuurdieren worden gehouden/verhandeld.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

Koninklijk besluit van 9 november 2009 betreffende veterinairerechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren.

Verordening (EG) nr. 1251/2008 ter uitvoering van richtlijn 2006/88/EG van de Raad wat betreft de voorwaarden en certificeringsvoorschriften voor het in de handel brengen en de invoer in de Gemeenschap van aquacultuurdieren en producten daarvan en tot vaststelling van een lijst van vectorsoorten.

Beschikking 2008/896/EG betreffende richtsnoeren voor de programma's voor de op risico's gebaseerde bewaking van de diergezondheid, als bedoeld in richtlijn 2006/88/EG van de Raad.

Koninklijk besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en voorafgaande registraties afgeleverd door het FAVV.

Ministerieel besluit van 8 augustus 2008 tot vaststelling van de bijzondere modaliteiten voor een melding met het oog op registratie of een aanvraag voor toelating en/of erkenning bij het FAVV.

3.2. Andere

Website van het FAVV :

- Beroepssectoren > Dierlijke productie > Aquacultuur
- Beroepssectoren > Erkenningen, toelatingen en registraties (activiteitenlijst)
- Beroepssectoren > Laboratoria > Erkende laboratoria > Algemeenheden en Referentielaboratoria + DGZ/ARSIA > Wetgeving en contracten

<http://www.favv-afsca.fgov.be/aquacultuur/> : Europese en nationale wetgeving, gezondheidsstatussen, register van aquacultuurbedrijven en nog andere informatie.

4. Definities en afkortingen

In de handel brengen : het feit van het verhandelen van aquacultuurdieren, ze te koop aanbieden of enige andere vorm van al dan niet kosteloze overdracht alsmede iedere vorm van verplaatsing. In de handel brengen is dus niet alleen kopen en verkopen maar ook heruitzetting in het wild of overbrengen naar de voorzieningen van een andere verantwoordelijke, zelfs als dat gratis gebeurt;

VEN : vestigingseenheidsnummer dat wordt toegekend door de Kruispuntbank van ondernemingen. Inschrijving bij de Kruispuntbank van ondernemingen is verplicht voor eenieder die een handelsactiviteit, ambachtelijke activiteit of niet-commerciële activiteit naar privaat recht wil uitoefenen;

Voorziening (inrichting) : een plaats die geografisch gezien kan geïdentificeerd worden door een adres, waar ten minste een activiteit wordt uitgeoefend of van waaruit deze wordt uitgeoefend. Er

kunnen zich meerdere types van voorzieningen die elk met een activiteit overeenstemmen op een enkele geografische plaats bevinden;

In samenhang met de registratie van operatoren en de toelating/erkenning van de voorzieningen werd het begrip “kwekerij” zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 09/11/2009 onderverdeeld in verscheidene categorieën (type voorzieningen). Voor deze omzendbrief gelden dus de volgende definities :

- Gesloten voorziening : dierenwinkels, tuincentra, tuinvijvers, handelsaquaria, groothandels die **waterdieren voor sierdoeleinden houden die niet in rechtstreeks contact staan met natuurlijke wateren of die over een systeem voor de behandeling van effluënten beschikken dat het risico van verontreiniging van de natuurlijke wateren tot een aanvaardbaar niveau terugbrengt** :
 - o de “gesloten voorziening” houdt alleen waterdieren voor sierdoeleinden, en
 - o de “gesloten voorziening” brengt alleen dieren in de handel met als bestemming andere “gesloten voorzieningen”.
- Heruitzettingsgebied : een gebied in zoet water, in zee, in een lagune of estuarium dat duidelijk met boeien, palen of andere verankerde materialen is afgebakend en dat uitsluitend bestemd is voor de natuurlijke zuivering van levende weekdieren ;
- Kwekerij : gebouwen, gesloten ruimte of installaties van een aquacultuurbedrijf waar aquacultuurdieren worden gekweekt **om in de handel te worden gebracht**. De dieren zijn geen **waterdieren voor sierdoeleinden**;
- Open voorziening : alle andere voorzieningen voor **waterdieren voor sierdoeleinden** dan gesloten voorzieningen :
 - o de “open voorziening” is niet afgezonderd van natuurlijke wateren (zie definitie gesloten voorziening), en
 - o de “open voorziening” houdt alleen waterdieren voor sierdoeleinden.
- Plaats voor het tijdelijk onderbrengen : alle voorzieningen waar in het wild verzamelde of gevangen waterdieren of aquacultuurdieren **tijdelijk worden ondergebracht voor het slachten, zonder dat ze worden gevoederd**. Het gaat **niet om waterdieren voor sierdoeleinden**;
- Put-and-take visbedrijf : vijvers of andere installaties waarin de vissen bestemd zijn voor **recreatieveel vissen** en waar de herpopulatie gebeurt met aquacultuurdieren ;
- Productiegebied : een gebied in zoet water, in zee, in een estuarium, op het land of in een lagune waarin zich hetzij natuurlijke gronden voor weekdieren, hetzij gebieden gebruikt voor de kweek van weekdieren bevinden en waar weekdieren worden verzameld;
- Voorziening waar waterdieren worden gehouden : alle voorzieningen waar **waterdieren** worden gehouden **zonder de bedoeling ze in de handel te brengen** (waterdieren voor sierdoeleinden en/of andere aquacultuurdieren).

Zie FAQ op de website voor meer uitleg over de verschillen tussen de types van voorzieningen (bijlage I, FAQ versie van 19/04/2011).

5. Registratie van operatoren en toelating/erkenning van de voorzieningen

Alle **operatoren**¹ die aquacultuurdieren houden of verhandelen moeten bij het FAVV geregistreerd zijn.

- Uitzondering : operatoren die verantwoordelijk zijn voor gesloten voorzieningen.

Daarnaast moeten alle **voorzieningen** waar aquacultuurdieren worden gehouden of verhandeld door het FAVV zijn toegelaten of erkend.

- Uitzonderingen : gesloten voorzieningen, voorzieningen waar waterdieren worden gehouden en put-and-take visbedrijven.

Zie ook bijlage IV.

5.1. Aanvraag om registratie van operatoren en om toelating/erkenning van voorzieningen

- A. De melding met het oog op registratie/toelating/erkenning gebeurt volgens de procedure die is vastgelegd in het ministerieel besluit van 8 augustus 2008.

De activiteitencodes van het FAVV met betrekking tot de sector aquacultuur zijn beschikbaar op de website van het FAVV (zie bijlage II).

- B. De bijkomende informatie die **voor elke voorziening** bij het formulier voor het aanvragen van een registratie, toelating en/of erkenning moet worden gevoegd omvat ten minste de gegevens die zijn vermeld in bijlage 2 bij het KB van 09/11/2009 (zie bijlage III) :

- Concreet kan een voorziening bestaan uit meerdere vijvers/bassins die soms zeer dicht bij elkaar zijn gelegen maar soms ook enkele honderden meter van elkaar verwijderd zijn ;
- Wanneer verschillende types van voorzieningen zich op dezelfde geografische plaats bevinden moet het plan het mogelijk maken om elk type voorziening te identificeren en indien nodig om de specifieke waterinlaat en afvoerplaatsen van elke voorziening te identificeren;
- De coördinaten voor het identificeren van de geografische plaats van de voorziening moeten volledig zijn en het gebruikte systeem moet worden aangegeven, bijvoorbeeld :
 - o 50,032680 en 4,532756 : GPS, tientallig stelsel of 50°1'57.65"N en 4°31'57.92"O : GPS, zestigtallig stelsel.
- Wat het type kwekerij betreft, moet worden verstaan onder :
 - o "bassin" : een constructie in hard materiaal, bijvoorbeeld beton;
 - o "vijver" : een waterpartij (natuurlijke of kunstmatige) waarvan de wanden meestal uit aarde bestaan.
- Wat het productietype betreft, moet worden verstaan onder :
 - o "opkweek" (voor menselijke consumptie) :

¹ = vistelers, kwekers, groothandelaars, ...

- vissen/schaaldieren : het vetmesten/kweken tot een maat die geschikt is voor het slachten in de kwekerij/in een inrichting voor het bereiden/verwerken;
- weekdieren : het vetmesten/kweken tot een maat die geschikt is om ze te verzamelen voor consumptie;
- Opmerkingen :
 - als de vissen/schaaldieren worden vetgemest om te worden gebruikt voor herpopulatie van natuurlijke waterlopen (heruitzetting in het wild), moet men : “andere” vermelden en daarbij : herpopulatie, opgeven;
 - als de vissen worden vetgemest met het doel ze met een andere kwekerij als bestemming in de handel te brengen moet men “andere” vermelden en daarbij : bestemming kwekerij, opgeven;
 - als de vissen worden vetgemest met het doel ze met een visbedrijf als bestemming in de handel te brengen moet men “andere” vermelden en daarbij : bestemd voor visbedrijf, opgeven;
 - als de vis wordt vetgemest met het oog op het verzamelen van kaviaar moet men : “andere” vermelden en daarbij : kaviaar, opgeven.
- “put-and-take visbedrijf” : de plaats wordt gebruikt voor recreatieve vissen.
- Voor waterdiersoorten die tegelijk worden gekweekt als dieren voor sierdoeleinden en voor menselijke consumptie (bijvoorbeeld steur) moeten de ondersoort en het ras worden vermeld en, waar nodig, of het gaat om dieren voor sierdoeleinden.

5.2. Voorwaarden voor het verkrijgen van een toelating-erkenning

- A. De aanvraag om toelating/erkenning wordt door de PCE beoordeeld om uit te maken of de betreffende activiteit geen onaanvaardbaar risico met zich meebrengt voor verspreiding van ziekten naar voorzieningen of naar bestanden van wilde waterdieren gelegen in de nabijheid van de voorziening waarvoor een aanvraag is ingediend. Op basis van die risicoanalyse bepaalt de PCE het voor de voorziening typische risiconiveau. Dat niveau bepaalt de minimale inspectiefrequentie die de erkende dierenarts moet toepassen in het kader van de opvolging van het diergezondheidsprogramma (zie deel B, bijlage 3, KB 09/11/2009).

Als de risicoanalyse wijst op een onaanvaardbaar risico voor verspreiding van ziekten kan de operator maatregelen voorstellen die ertoe strekken dat risico te verminderen, bijvoorbeeld : verplaatsen van de betreffende activiteit.

De risicoanalyse houdt rekening met de algemene principes die zijn vastgelegd in beschikking 2008/896/EG, bijlage 6.

Vooraleer een erkenning kan worden verleend voor voorzieningen die aquacultuurdieren in de handel brengen met als bestemming een ziektevrij(e) lidstaat/gebied/compartiment moet eerst een verklaring worden gedaan bij de Europese Commissie en die moet, waar nodig,

worden goedgekeurd. Als gevolg daarvan bedraagt de termijn voor het verlenen van de erkenning ten minste 3 maand.

B. De operatoren moeten een register bijhouden dat in chronologische volgorde voor elke aanvoer en afvoer van aquacultuurdieren in en uit de voorziening het volgende vermeldt :

- identificatie van de voorziening van vertrek (naam en gegevens of VEN-nr.);
- identificatie van de voorziening/verwerkingsinrichting van bestemming (naam en gegevens of VEN-nr.);
- datum van de beweging ;
- soort, ontwikkelingsstadium (eieren, jonge dieren, voor de handel geschikte maat, enz);
- hoeveelheid (in kg of aantal stuks);
- nr. van de vergunning van de vervoerder (zie verordening (EG) nr. 1/2005).

Daarnaast vermeldt het register ook :

- de datum van het bezoek van de erkende dierenarts en resultaten van het bewakingsprogramma voor dierenziekten;
- de mortaliteit vastgesteld in elke epidemiologisch eenheid² .

Uitzonderingen :

- voorzieningen die waterdieren houden en gesloten voorzieningen : geen register verplicht;
- put-and-take visbedrijven : de uitgaande bewegingen van dieren moeten niet worden geregistreerd.

Zie ook bijlagen I en IV.

C. De operatoren moeten goede hygiënische praktijken toepassen die zijn afgestemd op de betreffende activiteit.

Bij gebrek aan een door het FAVV gevalideerde sectorgids Aquacultuur moeten de operatoren erop toezien dat ten minste de voor de primaire productie geldende algemene hygiënevoorschriften worden toegepast die zijn vastgelegd in bijlage I bij het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de volgende punten :

- reiniging van de infrastructuur (bassins in beton, ...), uitrusting (laarzen, emmers, werkkledij, ...), gereedschap (schepnetten, ...) en voertuigen (containers, ...) en ontsmetting indien nodig. Er moet een ontsmetting plaatsvinden na elk contact met aquacultuurdieren of wilde dieren en producten daarvan en/of met water **van een lagere of een onbekende gezondheidsstatus en na levering aan een visbedrijf**;
- uitrusting en gereedschap : als de voorziening bestaat uit verschillende epidemiologische eenheden moet elke epidemiologische eenheid beschikken over haar eigen uitrustingen en gereedschap die uitsluitend daarvoor worden gebruikt. De overdracht van uitrustingen

² Epidemiologisch eenheid = Groep van waterdieren met ongeveer dezelfde risico's van blootstelling aan een ziekteverwekker in een welbepaalde sector. Het risico hangt samen met eenzelfde omgeving of managementmethoden die de snelle verspreiding van een ziekteverwekker van de ene naar de andere groep in de hand werken.

en gereedschap tussen de verschillende sectoren van een en dezelfde voorziening moet zoveel mogelijk worden vermeden of de uitrustingen en gereedschap moeten worden gereinigd en ontsmet voordat ze in een andere sector worden gebruikt.

- opslaan en hanteren van kadavers en organisch afval : de opslagplaatsen moeten makkelijk kunnen worden gereinigd en ontsmet. Kadavers en organisch afval moeten worden bewaard in een gesloten en ondoorlatend recipiënt (of gelijkwaardig voorwerp) en onbereikbaar zijn voor roofdieren, voordat ze conform de geldende wetgeving worden verwijderd ;
- opslaan en hanteren van biociden (ontsmettingsmiddelen) : de biociden moeten in België zijn toegelaten en worden gebruikt in overeenstemming met de voorschriften op het etiket. De lijst van toegelaten biociden is beschikbaar op de volgende website : (https://portal.health.fgov.be/portal/page?_pageid=56,10156479&_dad=portal&_schema=PORTAL) ;
- hygiënisch opslaan van voeder om verontreiniging ervan te vermijden en beschermd tegen vocht ;
- gebruik van diergeneesmiddelen, fytofarmaceutische producten en biociden in overeenstemming met de wetgeving.

De traceerbaarheid van aquacultuurdieren en dierlijke producten, diervoeder, diergeneesmiddelen, fytofarmaceutische producten en biociden moet in overeenstemming zijn met de geldende wetgeving.

Uitzondering :

- voorzieningen waar aquacultuurdieren worden gehouden en gesloten voorzieningen : geen verplichte goede hygiënische praktijken.

Zie ook bijlagen I en IV.

D. De operatoren stellen een bewakingsprogramma voor dierenziekten in dat steunt op een risicoanalyse en aangepast is aan het betreffende productietype, waarvoor de minimale inspectiefrequentie steunt op het door het PCE bepaalde risiconiveau.

Het gaat om een bewakingsprogramma dat wordt ingesteld in elke voorziening om de detectie mogelijk te maken van een verhoogde sterfte³ en/of de aanwezigheid van een ziekte van waterdieren. **De operator moet er zelf voor zorgen dat een afdoend systeem wordt ingesteld en hij doet een beroep op een erkende dierenarts. De erkende dierenarts voert de bedrijfsbezoeken uit zoals hieronder beschreven staat. Hij adviseert de verantwoordelijke met betrekking tot aangelegenheden in verband met de diergezondheid en treft ook de noodzakelijke veterinaire maatregelen.**

De minimale frequentie waarmee de erkende dierenarts bedrijfsbezoeken moet uitvoeren hangt af van de status van de voorziening en van het risiconiveau ervan (zie deel B, bijlage 3, KB 09/11/2009).

³ Een niet te verklaren toename van de sterfte tot boven het niveau dat in de gewone omstandigheden als normaal kan worden beschouwd.

Buiten de bedrijfsbezoeken voert de erkende dierenarts ten minste uit :

- het onderzoek van het register, met name van de sterftegegevens om een gezondheidsbalans van de voorziening te kunnen opmaken en een verhoogde sterfte te kunnen vaststellen ;
- een visuele controle van een representatief monster van alle epidemiologische eenheden ;
- het uitwendig en inwendig klinisch onderzoek van een representatief monster van dieren die onlangs zijn gestorven of stervend zijn teneinde symptomen/tekens van een in de lijst vermelde ziekte te kunnen opsporen⁴;
- bij vermoeden van de aanwezigheid van een ziekte van de lijst, melding van dat vermoeden aan de PCE ;
- bij verhoogde sterfte, monsters voor diagnose nemen die moeten worden onderzocht⁵.

Bij elk uitgevoerd bezoek moeten de gedane vaststellingen en de getroffen maatregelen worden vermeld in het register met aanduiding van de datum, de naam en de handtekening van de erkende dierenarts.

De operator moet zich er ook van vergewissen of het personeel beschikt over de noodzakelijke informatie met betrekking tot het opsporen van ziekten van de lijst.

Uitzonderingen :

- voorzieningen waar waterdieren worden gehouden, put-and-take visbedrijven en gesloten voorzieningen : geen verplicht programma voor de bewaking van dierenziekten.

Zie ook bijlage IV.

- E. Voorzieningen waar waterdieren worden gehouden met de bedoeling ze binnen te brengen in een lidstaat, een gebied of een compartiment die (dat) ziektevrij is moeten daarnaast voldoen aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in bijlage 5 bij het koninklijk besluit van 09/11/2009 om "ziektevrij" te kunnen worden verklaard en de erkenning te krijgen.

5.3. Voorwaarden voor het behouden van de toelating/erkenning

- A. De operatoren komen de verplichtingen inzake traceerbaarheid, de toepassing van goede hygiënemethoden en de instelling en toepassing van het bewakingsprogramma voor dierenziekten na.
- B. De betreffende activiteit brengt geen onaanvaardbaar risico voor de verspreiding van ziekten met zich mee.
- C. Als het gaat om voorzieningen waar waterdieren worden gehouden met de bedoeling om ze binnen te brengen in een lidstaat, een gebied of een compartiment die (dat) ziektevrij is :

⁴ De lijst van de betreffende ziekten is weergegeven in deel B van bijlage 4 bij het KB van 09/11/2009.

⁵ De analyses voor de diagnose van een in de lijst vermelde ziekte moeten worden uitgevoerd door een door het FAVV erkend laboratorium (zie de website van het FAVV).

- er moet altijd worden voldaan aan de in bijlage 5 bij het koninklijk besluit van 09/11/2009 vastgelegde voorwaarden om “ziektevrij” te worden verklaard;
- er is een systeem voor gerichte bewaking voorhanden⁶.

De erkenning wordt geschorst als wordt vermoed dat de “ziektevrij” status van de voorziening niet meer wordt nageleefd. De erkenning wordt ingetrokken als wordt bevestigd dat de “ziektevrij” status van de voorziening niet meer wordt nageleefd.

5.4. Heffingen

De operatoren wier activiteiten onder de bevoegdheid van het FAVV vallen moeten elk jaar een “heffing” betalen voor elke vestigingseenheid (= een **plaats die geografisch geïdentificeerd kan worden aan de hand van een adres** waar ten minste één activiteit wordt uitgeoefend) waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Sommige operatoren uit de aquacultuursector zijn verantwoordelijk voor voorzieningen met verschillende geografische locaties. In dat geval wordt per provincie 1 VEN of Controlepunt toegewezen en vervolgens worden de verschillende voorzieningen per locatie geregistreerd in SANITEL. De betrokken operatoren betalen slechts één heffing per provincie ook als zij verantwoordelijk zijn voor 2 of meer voorzieningen die gelegen zijn op verschillende plaatsen in dezelfde provincie.

5.5. Termijn

- A. Alle betrokken operatoren die reeds actief zijn moeten hun aanvraag om registratie, toelating of erkenning voor 27/02/2012 indienen bij hun PCE.
- B. De betrokken operatoren nog niet actief zijn of die zinnens zijn een nieuwe activiteit te beginnen of nieuwe installaties in gebruik te nemen moeten zich vooraf laten registreren bij het FAVV en een toelating/erkenning verkrijgen voordat zij de voorzieningen in gebruik nemen.

⁶ Zie deel B, III bijlage 3 bij het KB van 09/11/2009.

Bijlagen

BIJLAGE I: FAQ versie van 19/04/2011

BIJLAGE II: Lijst van FAVV-codes voor activiteiten die verband houden met de sector aquacultuur en visserij

BIJLAGE III: Koninklijk besluit van 9 november 2009 betreffende veterinairerechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren

BIJLAGE IV: Overzicht van de eisen voor registratie, toelating en erkenning en van de voorwaarden voor het verkrijgen ervan

6. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0.	Datum publicatie	